

Resultaten nader onderzoek vleermuis, gierzwaluw & huismus

Complex 203 te Gemert

Datum : Oktober 2024
Opgesteld door :
Kwaliteitscontrole :
Versie : 1
Projectnummer : P20240094

Aanleiding

De initiatiefnemer is voornemens werkzaamheden uit te voeren bij 29 woningen van complex 203, zie adressenlijst in bijlage 1. De bestaande bebouwing binnen het plangebied, zal hierbij gesloopt worden. Uit de quickscan natuur (Staro Natuur en Buitengebied, P20240091) is gebleken dat nestgelegenheid voor huismus en gierzwaluw aanwezig is en dat verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuissoorten niet kunnen worden uitgesloten. Het uitvoeren van nader onderzoek naar nesten van huismus en gierzwaluw en zomer-, kraam-, paar- en winterverblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis en laatvlieger is noodzakelijk.

Indien nestlocaties of leefgebied van huismus, nestlocaties van gierzwaluw en verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig zijn, kunnen de voorgenomen werkzaamheden negatieve effecten tot gevolg hebben. Het vernielen van een nestplaats van huismus en gierzwaluw en verblijfplaatsen van vleermuizen is een overtreding van de verbodsbepalingen van de Omgevingswet, hiervoor is het nodig een vergunning te verkrijgen. Met dit nader onderzoek wordt onderzocht of nestplekken en verblijfplaatsen aanwezig zijn in het plangebied, of dat de aanwezigheid kan worden uitgesloten.

In deze memo worden de methode en de bevindingen van het nader onderzoek omschreven. Ook worden eventuele vervolgstappen beschreven.

Ligging plangebied

Het plangebied bevindt zich in een woonwijk in het midden van Gemert aan de Wassenaarstraat. Het bestaat uit vier blokken van rijtjeswoningen.

Figuur 1. Globale begrenzing van het plangebied (rood omkaderd) (bron: ArcGIS)

Methode

Huismus

Het huismusonderzoek is uitgevoerd conform de methode van het NGB soortinventarisatieprotocol voor huismussen (versie november 2023) zoals geadviseerd in het kennisdocument Huismus van BIJ12. Er zijn twee veldbezoeken uitgevoerd specifiek gericht op huismussen. Deze veldbezoeken zijn uitgevoerd op 15 april en 8 mei 2024.

Bij het onderzoek naar huismussen is gelet op de aanwezigheid van huismussen in de omgeving van de betreffende gebouwen. Het gedrag van aanwezige huismussen is bestudeerd om te kunnen vaststellen of nestplekken van de vogels zich bevinden in de gebouwen binnen het plangebied. Verder is er gekeken naar geschikt habitat voor de huismus binnen en rond het plangebied, zoals wintergroene struiken, foerageergebied, stofbaden en water. De weersomstandigheden, de data van de veldbezoeken en dergelijke zijn weergegeven in Tabel 1.

Ronde	Datum	Starttijd	Endtijd	Onderzoekers	Bewolking	Temp (°C)	Neerslag	Wind (Bft)
1	15-4-2024	09:00	10:00	2	Licht bewolkt	11	Geen	1
2	8-5-2024	08:05	09:05	2	Bewolkt	11	Geen	2

Tabel 1. Overzicht veldbezoeken, onderzoekers en weersomstandigheden huismusonderzoek.

Gierzwaluw

Het gierzwaluwonderzoek is uitgevoerd conform de methode van het NGB soortinventarisatieprotocol voor gierzwaluwen (versie november 2023) zoals geadviseerd in het kennisdocument Gierzwaluw van BIJ12. Volgens het NGB protocol is het noodzakelijk om 1 uur voor zonsondergang met het onderzoek te starten, tot 0,5 uur na zonsondergang. Er zijn drie veldbezoeken uitgevoerd specifiek gericht op gierzwaluwen. Bij het onderzoek naar gierzwaluwen is gelet op de aanwezigheid van rondvliegende gierzwaluwen in de omgeving van de betreffende panden, en het in- en uitvliegen van gierzwaluwen. Het gedrag van aanwezige gierzwaluwen is bestudeerd om te kunnen vaststellen of nestplekken van de vogels zich bevinden in de gebouwen binnen het plangebied. De weersomstandigheden, de data van de veldbezoeken en dergelijke zijn weergegeven in Tabel 2.

Ronde	Datum	Starttijd	Endtijd	BCAS	Onderzoekers	Bewolking	Temp (°C)	Neerslag	Wind (Bft)
1	5-6-2023	20:40	22:20	21:50	2	Licht bewolkt	16	Geen	3
2	24-6-2024	20:50	22:30	21:59	2	Helder	15	Geen	1
2	8-7-2024	20:50	22:25	21:53	2	Zwaar bewolkt	18	Geen	2

Tabel 2. Overzicht veldbezoeken, onderzoekers en weersomstandigheden gierzwaluwonderzoek.

Vleermuizen

Het vleermuisonderzoek is uitgevoerd conform het vleermuisprotocol van 2021 van NGB. Het onderzoek naar vleermuizen richt zich op het vaststellen van de functie van het gebied voor vleermuissoorten. De volgende functies voor vleermuizen zijn mogelijk aanwezig binnen het plangebied en dienen te worden onderzocht:

- Verblijfplaatsen gebouwbewonende soorten
 - Zomerverblijfplaats
 - Kraamverblijfplaats
 - Paarverblijfplaats en zwermgedrag

Gezien de verspreiding van de vleermuissoorten in Nederland en de beschikbare functies voor vleermuizen binnen het plangebied, zijn de volgende vleermuissoorten binnen en in de omgeving van het plangebied te verwachten: gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis en laatvlieger.

Op basis van de functies van het gebied voor vleermuizen en de te verwachten soorten binnen het plangebied is de inspanning en tijdsperiode van het onderzoek vastgesteld. Het onderzoek in 2024 bestond uit vijf onderzoeksrondes. Tabel 3 geeft een overzicht van de onderzochte functies, bezoekdata, het aantal onderzoekers en de weersomstandigheden per onderzoeksronde.

Zomerverblijfplaats en kraamverblijfplaats

Het onderzoek in 2024 bestond uit drie onderzoeksrondes die zijn uitgevoerd in de avond/ochtend in het voorjaar, waarin de actieve kraamperiode van vleermuizen valt. De onderzoeken in de avond zijn uitgevoerd door negen deskundigen. Het onderzoek naar verblijfplaatsen in de ochtend tijdens de kraamperiode is uitgevoerd met twee personen. Dit zijn minder personen dan de avondrondes in het voorjaar, conform het vleermuisprotocol 2021; “doordat het zwermen 's ochtends meer tijd in beslag neemt dan het uitvliegen 's avonds, kan een waarnemer in de nacht een groter gebied overzien door rond te lopen of te fietsen”.

Paarverblijfplaats

Het onderzoek in 2024 bestond uit twee onderzoeksrondes die zijn uitgevoerd in de avond/nacht in het najaar. De onderzoeksrondes tijdens het najaar zijn uitgevoerd door twee deskundigen. Tijdens het onderzoek naar mogelijke paarverblijfplaatsen en zwermgedrag van vleermuizen is het mogelijk een groter gebied te overzien met minder deskundigen.

Het vleermuisonderzoek is uitgevoerd met behulp van een batdetector en warmtebeeldcamera. Vleermuizen maken ultrasoon geluid en met de echo daarvan krijgen ze een geluidsbeeld van de omgeving. Wij kunnen dat geluid met het blote oor niet of nauwelijks horen, maar een batdetector zet het ultrasone geluid om naar een geluidsfrequentie die wij wel kunnen horen. Met de batdetectors die gebruikt zijn tijdens het vleermuisonderzoek is het mogelijk om opnames te maken van de geluiden. Met warmtebeeldcamera kunnen dieren ook op grotere afstand waargenomen worden, ook indien hun ultrasoon geluid buiten het bereik van een batdetector valt.

Ronde	Functie	Datum	Starttijd	Eindtijd	ECMS/BCAS	Onderzoekers	Bewolking	Temp (°C)	Neerslag	Wind (Bft)
1	ZV/KV	5-6-2024	21:50	00:20	5:22/21:50	9	Licht bew olkt	16	Geen	3
2	ZV/KV	8-7-2024	21:50	00:30	5:31/21:53	9	Bew olkt	17	Geen	2
3	ZV/KV	7-6-2024	02:20	05:21	5:21/21:51	2	Helder	12	Geen	1
4	PV/WV	2-9-2024	23:00	1:00	6:51/20:20	2	Licht bew olkt	22	Geen	2
5	PV/WV	25-9-2024	20:50	22:50	7:28/19:27	2	Zw aar bew olkt	14	Geen	3

Tabel 3. Uitgevoerde onderzoeksrondes vleermuisonderzoek. ZV = zomerverblijfplaats, KV = kraamverblijfplaats, PV = paarverblijfplaats, WV = winterverblijfplaats; BCAS = zonsondergang, ECMS = zonsopkomst.

Resultaten

De resultaten van de verschillende rondes zijn opgenomen en weergegeven in de kaarten in bijlage 2.

Huismus

Rondom het plangebied is geschikt leefgebied voor de huismus aanwezig in de vorm van onder andere struiken, hagen en bomen. Hier zijn tijdens het onderzoek enkele huismussen in dekking waargenomen (figuur 2). Er zijn tijdens het onderzoek echter geen nestlocaties vastgesteld binnen de woningen van het plangebied. Buiten het plangebied zijn er wel een aantal nestlocaties van de huismus vastgesteld, aan de (drie nesten), (twee nesten), (één nest), (één nest) en (één nest).

Figuur 2. Resultaten huismusonderzoek

Gierzwaluw

Tijdens de twee onderzoeksrondes zijn geen nestlocaties binnen het plangebied vastgesteld (figuur 3). Wel was er heel veel gierzwaluw activiteit bij het plangebied, zo foerageerden en gierden er circa 40 individuen boven het plangebied. Deze gierzwaluwen vlogen voornamelijk de inbouwvoorzieningen binnen van de woningen aan de overzijde van de straat. (vier nesten), (één nest), (vier nesten), (één nest), (vier nesten), (zeven nesten), (één nest), (vijf nesten), (vier nesten).

Figuur 3. Resultaten gierzwaluwonderzoek

Vleermuizen

Zomerverblijfplaats

Tijdens de onderzoeksrondes is er één zomerverblijfplaats van een gewone dwergvleermuis waargenomen binnen het plangebied (figuur 4). Het verblijf bevindt zich onder een vensterbank van (figuur 5).

Figuur 4. Waargenomen zomerverblijfplaats binnen het plangebied. Pp = gewone dwergvleermuis

Figuur 5. Zomerverblijfplaats gewone dwergvleermuis,

Kraamverblijfplaats

Tijdens de onderzoeksrondes zijn geen kraamverblijfplaatsen van vleermuizen binnen en in de omgeving van het plangebied waargenomen.

Paarverblijfplaats en zwermgedrag

Mannetjes vleermuizen van sommige soorten vertonen in deze periode een opvallend baltsgedrag. Tijdens de balts vliegen de mannetjes van de gewone dwergvleermuis roepend rond om vrouwtjes te lokken, veelal gebruiken ze hierbij vaste trajecten binnen een territorium. Paarverblijven bevinden zich vaak in het centrum van het territorium in voornamelijk gebouwen of holle bomen. Zwermgedrag in de najaarsperiode wijst op een winterverblijfplaats.

Bij de woningen van het plangebied is één paarterritoria van de gewone dwergvleermuis waargenomen (figuur 6). Er bevindt zich waarschijnlijk een paarverblijf van gewone dwergvleermuis bij één van de woningen van (even).

Figuur 6. Paarterritoria in het plangebied. Pp = gewone dwergvleermuis

Effectbeoordeling en toetsing Omgevingswet

Huismus

In het plangebied zijn geen nestlocaties van huismus aanwezig. De werkzaamheden hebben derhalve geen negatieve effecten op de nestlocaties van de huismus. Enkele huismussen zijn aangetroffen in het groen rondom de woningen. Echter gaat het om dusdanig weinig individuen dat het groen niet als essentieel leefgebied van de huismus kan worden bestempeld.

Gierzwaluw

In het plangebied zijn geen nestlocaties van gierzwaluwen aanwezig. De werkzaamheden hebben derhalve geen negatieve effecten op de gierzwaluw.

Vleermuizen

Door de sloop van de woningen binnen het plangebied wordt één zomerverblijfplaats en één paarverblijfplaats van gewone dwergvleermuis vernietigd. Het is niet uitgesloten dat de verblijfplaats ook als winterverblijfplaats wordt gebruikt. Tevens kunnen dieren worden verstoord.

Het is verboden zonder vergunning een flora- of fauna-activiteit te verrichten (artikel 5.1, tweede lid, onder g, van de Omgevingswet). Door de werkzaamheden worden de volgende verbodsbepalingen overtreden:

Artikel 11.46, eerste lid, onder b, van het Besluit activiteiten leefomgeving, voor het opzettelijk verstoren van de:

- gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*);

Artikel 11.46, eerste lid, onder d, van het Besluit activiteiten leefomgeving, voor het vernielen van rustplaatsen van de:

- gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*);

Voordat de werkzaamheden mogen worden uitgevoerd, dient een vergunning onder de Omgevingswet te worden verkregen en dienen tijdig maatregelen te zijn genomen voor gewone dwergvleermuis.

Conclusie

Huismus

In het plangebied zijn geen nestlocaties van huismussen aanwezig. Ook is binnen het plangebied geen essentieel leefgebied van de huismus vastgesteld. De werkzaamheden hebben derhalve geen negatieve effecten op de huismus. Het is niet nodig aanvullende maatregelen ten behoeve van huismus te treffen.

Gierzwaluw

In het plangebied zijn geen nestlocaties van gierzwaluwen aanwezig. De werkzaamheden hebben derhalve geen negatieve effecten op de gierzwaluw. Het is niet nodig aanvullende maatregelen ten behoeve van gierzwaluw te treffen.

Vleermuizen

Tijdens het onderzoek is één zomerverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis vastgesteld, en één paarverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis.

In tabel 4 is een overzicht te zien van de verblijfplaatsen per gebouw. Voordat de werkzaamheden mogen worden uitgevoerd, dient een vergunning te worden verkregen voor wetsovertredingen van verbodsbepalingen als bedoeld in:

Artikel 11.46, eerste lid, onder b, van het Besluit activiteiten leefomgeving, voor het opzettelijk verstoren van de:

- gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*);

Artikel 11.46, eerste lid, onder d, van het Besluit activiteiten leefomgeving, voor het vernielen van rustplaatsen van de:

- gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*);

Ook dienen maatregelen getroffen te worden alvorens de werkzaamheden mogen plaatsvinden. Deze maatregelen bestaan uit het aanbrengen van tijdelijke alternatieve voorzieningen voor de gewone dwergvleermuis en het werken buiten de kwetsbare periode. Na afloop van de werkzaamheden dienen permanente verblijfplaatsen voor gewone dwergvleermuis aanwezig te zijn.

Functie	Adres	Locatie	Soort	Aantal individuen	Effect werkzaamheden
Zomerverblijfplaats		Onder vensterbank	Gewone dwergvleermuis	1	Vernietigend
Paarverblijfplaats		Onbekend	Gewone dwergvleermuis	1	Vernietigend

Tabel 4. Overzicht van aangetroffen verblijfplaatsen van vleermuizen per functie, adres, locatie, soort, aantallen en mogelijke effecten

Literatuur

- + BIJ12, 2024. Kennisdocument Gewone dwergvleermuis *Pipistrellus pipistrellus*. Kennisdocument. Versie 2.0, april 2024.
- + BIJ12. 2017. Gewone grootoorvleermuis. *Plecotus auritus*. Kennisdocument. Versie 1.0 Juli 2017.
- + BIJ12. 2023. Gierzwaluw. *Apus apus*. Kennisdocument. Versie 2.0 Juli 2023.
- + BIJ12. 2023. Huismus. *Passer domesticus*. Kennisdocument. Versie 2.1 Februari 2023.
- + BIJ12. 2017. Rosse vleermuis. *Nyctalus noctula*. Kennisdocument. Versie 1.0 Juli 2017.
- + BIJ12. 2024. Ruige dwergvleermuis. *Pipistrellus nathusii*. Kennisdocument. Versie 2.0 September 2024.
- + BIJ12. 2017. Watervleermuis. *Myotis daubentonii*. Kennisdocument. Versie 1.0 Juli 2017.
- + Eurobats, *Guidelines for consideration of bats in lighting projects*, Publication Series No. 8, 2018.
- + Netwerk Groene Bureaus. 2023. Soortinventarisatieprotocollen in het kader van de Wet Natuurbescherming. Versie november 2023.
- + Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus, Zoogdiervereniging. 2021. Vleermuisprotocol 2021, oktober 2020. www.netwerkgroenebureaus.nl en www.zoogdiervereniging.nl.

Bijlage 2. Waarnemingen per onderzoeksronde

Resultaten ronde 1. Pp = gewone dwergvleermuis, getal = aantal waargenomen dieren

Resultaten ronde 2. Pp = gewone dwergvleermuis, getal = aantal waargenomen dieren

Resultaten ronde 3. Pp = gewone dwergvleermuis, Es = laatvlieger, getal = aantal waargenomen dieren

Resultaten ronde 4. Pp = gewone dwergvleermuis, Es = laatvlieger, getal = aantal waargenomen dieren

Resultaten ronde 5. Pp = gewone dwergvleermuis, Es = laatvlieger, getal = aantal waargenomen dieren